

"Титаник"нинг сувга гарқ бўлиши ўтган асрнинг энг улкан фалокати дега бежиз айтмайди. Одамлар ушбу фожеасининг рўй бериниши гўё олдиндан сезиб турсалар ҳам, унинг қаршисида ожиз эдила.

1911 йилнинг 31 май куни "Титаник" сувга туширилди. "Харланд Булф" кемасозлик компанияси уни жиҳозлар билан таъминлади. Кема сафарга тайёлантанидан сўнг, 1912 йилнинг 1 апрелидан унинг суваги ҳаракатлари текшириб кўрилди. Орадан иккι кун ўтиб, 3

КУТИЛГАН ФОЖЕА

Луи Га-

мон ўзининг мижозларига телеграмма жўнатили. Унда шундай сўзлар битиланди: "Сизнинг ҳәйтингиз учун энг хатарли бўйлан муддат асрленинг ўрталарида бошланади. Ҳар қандай вазиятда ҳам сув билан боғлиқ саёҳатлардан воз кечишинги керак". Албатта, мунажжим ўз мижозларини бежиз огоҳлантирган. Негаки, "Титаник"да саёҳатга чиққанлар бадавлат одамлар эди. Гамон мижозларининг аксариётини ҳам фақат "Титаник" ҳалоктини "кутилмаган" фожеа деб атадилар. Кейинчалик бу воқеа ҳақида жуда кўп китоблар ятилди. Уларнинг ҳамасиди кема сувга туширилган кунги одамларнинг ҳаяжонлари, барчанинг қалбида жўш ураётган кўркув араалаш кувонч хисси тасвирланганди.

1956 йилда машҳур ҳикоянавис Жек Маршалнинг "Келажак ҳақида хотиралар" номли китоби чотирилди. Ёзувчи бу асар муддатимасида "Титаник" сафарга отланган куни ўзи ва рафиқасининг ҳаяжонланганлари, қабриларига кўркув тўйуси ҳақида ёзиб, шундай жумлаларни битади: "Бу улкан кемага қараб ўтирас экан, кутилмаганда рафиқам Бланши енгимдан тортди-ла, кўрасан, бу кема Америка сафарини хоийсанга стказа олмайди, у йўлда чўкиб кетади, деди. Мен хаёллар оғушида бўлганим учун аввалига рафиқамни сўзларига эътибор бердим, аммо бир неча фурслатдан кейин бу сўзлар мазмунини англайдам ва ҳайрат тўла қўзларим билан рафиқамга қарадим. У эса кема кетаётган томонга бешарвогина қараб турарди".

Бланши хонимнинг осойиштаги узоққи, орадан бир неча соня вақт ўттач, у эрига мурожаат қилди: "Ахир шунча одамлар, кувону билан сафарга чиқкан юзаб ўйлочичларни қандайдир йўл билан кўтқариб қолиш керак. Ҳаракат қўлсангч?" Бланши хонимнинг кейинчалик хотирлашиб, сузуб кетаётган "Титаник"-ка қараб ўтирган чоғидаги тўсатдан унинг кўз ўтига муз парчалари билан тўла сувга гарқ бўлаётган козлаб одамлар қўриниб кетган экан. Ўша куни кечакурун Бланши хоним кайфийтисиз уйуга кетади. Эртаси куни эса унинг турмуш ўтоти, ёзувчи Жек Маршал кема ҳалокати ҳақида вахимали баҳарларни эшигади.

Бланши хоним қандайдир касалликча чалинганди. У деяри ҳеч ким билан сўзлашмасди. Шунинг учун эри унга "Титаник"-нинг фожеали ҳалокати ҳақида айтишиларни таъкидлайди. Бу ҳақда аёл орадан янга бир неча ой ўттач, саломатлиги бутунлай тикланиб бўлгачина эшигти. Яна фурслатлар ўтиб маълум бўлдики, "Титаник"-нинг ҳалокати ҳақида башшорат қўлган Бланши хонимнинг ўзиғина эмас экан. Кема йўлга чиқшидади бир неча кун олдин Буюк британиялик башшоратчи Терви ҳам ҳалокат тўғрисида майдум қўлган ва бу ҳақдаги баҳарлар матбуотуда эълон қилинган. Яна бир тарихи ҳақиқат. Маълумки, кема йўлов-

чили ўша куни қариндошлари томонидан жуда маҳзун кузатилган. Америкалик миллионер Жорж Вандербильтнинг онаси ўёлига қараб туриб, "Сен назаримда бу сафардан тирик қайтмайдиганга ўхшайсан" деган сўзларини узоқ вақтгача эслаб юрди. Зотан, бу башшоратумуз сўзларни утишиб бўлмасди.

Воқеалар силласининг гаройиблигини қарангти, 1912 йилнинг марта март ойидаги Буюк британиялик танакли мунажжим

жам

Таникли шоир Мурод РАҲМОННИНГ ўттиз йилдан бери Ўзбекистон радиоси ва телевидениеси орқали ишлаб келётгани дилбар қўшиқлари муҳалислар қалбидан жой олган. Унинг шеврлари асосида яратилган уч юздан ортиқ тароналарни хонандалар сўйлийди.

Мурод Раҳмон якунда "Янги аср илҳомлари" номли шеврий туркум яратди. Ундаға шеврларда она-Ватан мадҳи, меҳроқибат, вафо, садоқат, дўстлик ва муҳаббат туйгулари тараним этилади.

Кўйяди шоирнинг ана шу туркумдаги янги шеврларидан ўқиёсиз.

АССАЛОМ ЎЗБЕКИСТОН

(Тонти қалом)

Ассалом, Ер, Сув, Ҳаво, Қуёш ва Осмон,
Эй, Бобо-ю Момо ва Ота-Онаён!

Салом, Қизу йигитлар, ҳам жажжи Иносон,

Кутлуг сизга янти Кун, аҳли хонадон!

Ассалом, эй гул Ватан – хур Ўзбекистон!

Халқлар аро дунёда топдик шон, камол,
Бу баҳти манту бизга берди Истиқтол.

Мехнат қўлтан қир ошар, элга ёр икбол...

Яшина шаҳар, қишлоқлар бўлар гулистоң.

Ассалом, эй гул Ватан – хур Ўзбекистон!

Тонгла яхши ниятлар қўйсан даврала,
Порлар мудом табассум ҳар бир чехрала.
Соғолом авлод улгайсин Турон бағрида,
Ҳар ишда поқлик бўлсан, ҳар дилла имон.

Ассалом, эй гул Ватан – хур Ўзбекистон!

Аҳзилликда, дўстликда бошланса юмуш,
Ушалгуси орзулар, чекингай ташвиши.
Фам ўрнида, эй Мурод, бўлсан мөхру ишқ,
Омад кулин барчага, яшасин замон,

Ассалом, эй гул Ватан – хур Ўзбекистон!

АҶЛО КАЙФИЯТ

Гоҳ асаблар биргина сўздан бузилмиш,
Кўнгил олмокка-чи, юз режа тузилмиш...
Бир қалбга ўйл топмай тоҳ, йиллар чўзилмиш,
Дўстлар, недан бошланар айло кайфият!

Асабини тутолса инсон бардоши,
Аҳил бўлса онла, шодлиқда боши!
Ютуқларга сабабкор – умр ўйдоши,
Ширин сўздан бошланар айло кайфият!

Бўлса ҳамма ўзаро гамхўр, меҳрибон,
Яшар ёшга кексалар ҳурматда ҳар он,

Самимий, пок севига тўлсин бу жаҳон,

Меҳрлардан бошланар айло кайфият.

Ғам-аламни сўндирисин юздаги кулагу,
Баҳту икбол келтирисин юздаги кулагу,
Кудмаганин кулдирисин юздаги кулагу,
Соф кулагудан бошланар айло кайфият!

Мурод РАҲМОН

МУАССИС:
Ўзбекистон почта ва
телеқоммуникациялар
агентлиги

●
Бош муҳаррар:
**Шодмон
ОТАБЕК**

ТАҲРИР ҲАЙТАТИ:
Шомансур ОБИДҲЎЖАЕВ
Шуҳрат ЖАББОР
Анатолий КУДИНОВ
Иzzat АҲМЕДОВ
(Бош муҳаррир
ўринбосари)
Мирлӯят МИРЗО
Рустам ҚОСИМОВ
Куролбой ТЎЛЕБОЕВ
Ёқубжон ҲЎЖАМБЕРДИ

ЖАМОАТЧИЛИК
КЕНГАШИ:
Сайдхаммуд АҚБАРОВ
Шоҳруҳ АҚБАРОВ
Ортиқбай АБДУЛЛАЕВ
Мехмонкул
ИСЛОМҚУЛОВ
Тўлқин
ЛУТФУЛЛАЕВ
Бобохон ШАРИФ

МАНЗИЛИМИЗ: 700000,
Тошкент-35, А. Толстой
кўчаси, 1.

ТЕЛЕФОНИМИЗ:
136-36-42, 136-35-29,
144-29-09.
Факс: 136-36-42.
ИНДЕКС: 64600

Жума кунлари чиқади

Таҳририятта келган кўл-
ёзмалар (2 оралиқда, 5
бетдан ошмаслиги лозим)
ва суратлар муаллифларга
кайтарилмайди. Макола-
лардаги фикр-мулоҳазалар,
келтирилган факт ва рақам-
лар масъулнинг муаллифлар
зиммасидиди.

Газета Ўзбекистон Республикаси
Давлат матбут қўмитасида
00011 рақам билан рўйхатга
олинган.

Буюртма № Г-372.
8338 нусхада чоп
эттилди.
Офсет усулида
босилди.

Бичими А-3, ҳажми 1
босмас табоқ.

Газета таҳририят компьютер
базасида терилид ва саҳифа-
ланди.

«ШАРК» НАШРИЁТ-
МАТБАА
АКЦИЯДОРЛИК
КОМПАНИЯСИ
БОСМАХОНАСИ.

Манзили:
Тошкент шаҳри,
«Буюк Турон» кўчаси,
41-йй.

Босишига топширилди — 18.00
Босишига топшириш вақти — 18.00

1 2 3 4 5 6

Мутола жой танламас.

Шахмат оламида

СЎЗ ТАРИХИ

"Гроссмайстер" сўзи биринчи маротаба 1838 йил, 18 февралда Лондонда чиқди. "Белла Пайф" газетасида инглиз мастери Уилям Лёйсни томонидан эълон қилинган эди. Аммо 1920-25 йилларда Европада бутун дунёга донги кетган шахматигандар "мэстэр" деб аташади. Кейинчалик ФИДЕнинг ташаббуси билан "гроссмайстер" сўзи конунга киритилиди ва шахматда энг олий даражадаги унвон деб эълон қилинди. Собиқ совет Иттифоқида биринчи бўлиб бу унвонни 1935 йида 24 ёшли Михаил Ботвинник кўлга кириди. Иккичи бўлиб Григорий Левенфиши (1889-1961) 1937 йили ву учинчи бўлиб Александр Котов (1913-1981) 1940 йили бу номга сазовор бўлиди. Кейинчалик аёллар орасида ҳам гроссмайстерлар стишилчи чиқиши бошлади. Уларнинг қилинчлари Людмила Руденко, Олга Рубцова ва Нона Гагриндашилларидир. Америкалик Роберт Фишер 15 ёшида, Гарри Каспаров эса 17 ёшида гроссмайстер унвонига эта бўлишган. Бу ҳам ўзига хос рекордидир.

Ш.МУРОДОВА тайёрлари